

Vlaams
Parlement

ingediend op **700** (2020-2021) – Nr. 2
29 april 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor de bestrijding
van gewelddadige radicalisering
uitgebracht door Jo Brouns

over het ontwerp van decreet

houdende de machtiging
van de Vlaamse deelnemers aan
en de regeling van de modaliteiten van deelname
aan de lokale integrale veiligheidszellen
inzake radicalisme, extremisme en terrorisme

Samenstelling van de Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering:

Voorzitter: Chris Janssens.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Maaïke De Vreese, Kathleen Krekels, Nadia Sminate, Katja Verheyen;
Filip Dewinter, Chris Janssens, Kristof Slagmulder;
Katrien Partyka, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Tom Ongena;
Imade Annouri, Celia Groothedde;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Annabel Tavernier, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert;
Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Sam Van Rooy;
Jo Brouns, Peter Van Rompuy;
Mercedes Van Volcem;
Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneeckhout;
Annick Lambrecht.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

700 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Toelichtingen	4
1.	Toelichting door Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Hand- having, Omgeving, Energie en Toerisme	4
1.1.	Situering	4
1.2.	Doelstellingen	4
1.3.	Ingewonnen adviezen.....	5
2.	Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.....	6
2.1.	Inleiding	6
2.2.	Toelichting van de artikelen	6
2.3.	Vervolgtraject	8
II.	Algemene bespreking	8
1.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	8
1.1.	Tussenkoms van Maaike De Vreese	8
1.2.	Tussenkoms van Jo Brouns	9
1.3.	Tussenkoms van Marino Keulen	11
1.4.	Tussenkoms van Imade Annouri	11
1.5.	Tussenkoms van Annick Lambrecht.....	12
1.6.	Tussenkoms van Koen Daniëls	12
1.7.	Tussenkoms van Tom Ongena.....	13
1.8.	Tussenkoms van Chris Janssens	13
2.	Antwoorden van de ministers	14
2.1.	Antwoorden van minister Bart Somers.....	14
2.2.	Antwoorden van minister Zuhail Demir.....	16
3.	Aanvullende vragen, opmerkingen en antwoorden.....	16
III.	Stemmingen	18
	Gebruikte afkortingen.....	19

De Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering besprak op 21 april 2021 het ontwerp van decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichtingen

1. Toelichting door Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

1.1. Situering

Minister *Zuhal Demir* zegt dat aan dit ontwerp van decreet twee federale wettelijke kaders voorafgaan. Het gaat enerzijds over artikel 458ter van het Strafwetboek, dat toelaat het beroepsgeheim tijdens een casusoverleg te doorbreken. Dit is enkel mogelijk in uitzonderlijke gevallen, namelijk in het kader van terroristische misdrijven en in het kader van intrafamiliaal geweld. Anderzijds gaat het om de federale LIVC R-wet die elke gemeente verplicht om een lokale integrale veiligheidscel op te richten. De wet zelf houdt geen machtiging in voor de Vlaamse deelnemers en spreekt zich slechts beperkt uit over de modaliteiten. Daarom is dit ontwerp van decreet zo belangrijk.

In de praktijk nemen heel wat Vlaamse diensten al deel aan de LIVC's, maar ze zijn juridisch eigenlijk niet beschermd om hun beroepsgeheim te doorbreken. Met dit ontwerp van decreet wil men de deelnemers juridische bescherming bieden. Vlaanderen is de eerste deelstaat die dit doet.

Heel belangrijk is dat het Grondwettelijk Hof onlangs, op 1 april 2021, de LIVC R-wet bevestigd heeft. Een aantal jeugdorganisaties, waaronder de vzw Kinderrechtencoalitie Vlaanderen, stelde een beroep tot vernietiging in tegen de federale LIVC-wet. Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat de wet het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven niet schendt. Vermits de uitzondering op het beroepsgeheim tot doel heeft terrorisme en radicalisering te bestrijden, beantwoordt de bestreden bepaling aan een dwingende maatschappelijke behoefte.

De maatregel wordt overigens omringd door verschillende waarborgen, waardoor de evenredigheid kan worden verzekerd. Verder oordeelt het Hof dat de bestreden bepaling artikel 23 van de Grondwet niet schendt en dat zij niet discriminerend is. Het Hof heeft het beroep om die redenen verworpen. Daardoor kan de finaliteit van de LIVC's juridisch niet meer in vraag worden gesteld.

1.2. Doelstellingen

Het ontwerp van decreet heeft twee finaliteiten. In eerste instantie gaat het om de machtiging van Vlaamse deelnemers. Zoals reeds vermeld, vindt er nu in de praktijk ook al casusoverleg plaats, maar zonder specifieke decretale machtiging zijn Vlaamse actoren eigenlijk niet gemachtigd hun beroepsgeheim te doorbreken. Dit weerhoudt vele actoren om deel te nemen aan of informatie te delen op een LIVC R. Dit ontwerp van decreet komt hieraan tegemoet en zal de verschillende sectoren stimuleren om aan het casusoverleg deel te nemen.

Ten tweede regelt het ontwerp van decreet ook een aantal modaliteiten voor deelname. Op het terrein leven er toch een aantal vragen over de modaliteiten, zodat men die alvast regelt voor de Vlaamse deelnemers. Die modaliteiten gelden uiteraard niet voor de federale actoren. Er zijn nog een aantal andere zaken die federaal

geregeld moeten worden. Daarom heeft men de Federale Regering verzocht om een interfederaal samenwerkingsakkoord uit te werken op basis van het Vlaamse decreet, om ook die zaken te regelen. Er vond hierover reeds een eerste federale IKW plaats. Er is gevraagd hierover zo spoedig mogelijk een interfederale IKW te organiseren.

1.3. Ingewonnen adviezen

Er werden tal van adviezen ingewonnen en het ontwerp van decreet werd hier zo goed mogelijk aan aangepast. Algemeen gesteld waren de adviezen vrij gunstig en vroegen ze geen grote wijzigingen. De minister overloopt kort de adviezen in kwestie.

In het advies grondrechtentoets verklaarde men zich akkoord met de stelling en analyse dat er (op het eerste zicht) geen ongeoorloofde inperking van de grondrechten in kwestie is aangezien de inperking legitiem, geschikt, noodzakelijk en evenredig is. Dit ligt in de lijn van het advies van het Grondwettelijk Hof.

Het kind- en jongereneffectrapport JoKER leidde tot enkele aanpassingen in verband met kinderrechten.

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie was over het algemeen gunstig. Aan enkele kleine opmerkingen werd tegemoetgekomen, bijvoorbeeld over de bepaling van de personen waarvan persoonsgegevens kunnen worden verwerkt en de bepaling rond gebruikers- en toegangsbeheer.

De strategische adviesraden hadden eerder algemene opmerkingen omtrent de LIVC R. In eerste instantie waren zij heel positief over een aantal zaken in het ontwerp van decreet, maar allen wezen op de nood aan een draaiboek en een interfederaal samenwerkingsakkoord. Een aantal wijzigingen werd ook doorgevoerd, bijvoorbeeld het toevoegen van de geheimhoudingsplicht bij het gemotiveerd antwoord en de aanmelding van de casussen, en het feit dat niet-deelname aan een casusoverleg geen negatieve financiële gevolgen mag hebben voor de organisatie.

Het advies van de Raad van State was in het algemeen gunstig en vergde slechts een paar kleine aanpassingen. De Raad was ook van oordeel dat de geheimhoudingsplicht effectief kan uitgebreid worden via de impliciete bevoegdheden. Dit werd uitvoerig gemotiveerd in de memorie van toelichting.

De minister zegt dat er een hele brede consultatieronde aan dit ontwerp van decreet is voorafgegaan. Dit is logisch want de goede werking van een LIVC staat of valt met de betrokkenheid van de deelnemers. Op het terrein leefden bovendien een aantal vragen en deden soms misvattingen de ronde. Daarom werd er vooraf overlegd met de verschillende sectoren die in het ontwerp opgesomd staan.

Veel sectoren denken dat alles op tafel wordt gegooid op een LIVC, maar niks is minder waar. De LIVC's dienen ook niet om bepaalde jongeren te viseren of om de gedeelde informatie overal te gebruiken. Die zaken heeft men kunnen weerleggen in dat overleg met sectoren als sport, cultuur, jeugd, de jeugdinstituten, welzijn, onderwijs enzovoort. De consultatieronde bood de opportuniteit om die misvattingen uit de wereld te helpen, om te luisteren naar de bezorgdheden van de sectoren over hun deelname en om een aantal aanpassingen te doen aan het ontwerp.

Veel sectoren zien wel degelijk een meerwaarde in hun deelname aan de LIVC R, al zitten ze nog met veel praktische vragen. Daarom werd besloten een draaiboek aan het decreet te koppelen, als gebruikstool voor alle actoren op het terrein. Zo kunnen ze zien wat een LIVC daadwerkelijk is en wat ze niet is. Allicht zullen een aantal burgemeesters in deze commissie tijdens de bespreking kunnen bevestigen

dat eenmaal de partners op het terrein deelnemen, ze de meerwaarde er wel van inzien.

De minister stelt nog dat ze pas een dag voor deze vergadering het advies van de kinderrechtencommissaris over het ontwerp van decreet ontvangen heeft en het stond onmiddellijk ook in de krant. Ze vindt deze manier van werken een beetje vreemd omdat ze voordien nooit iets van de kinderrechtencommissaris heeft mogen vernemen. De minister herhaalt dat de jeugdsector sowieso heel breed geconsulteerd werd. Ze meent dat er bij geen enkel ontwerp van decreet zoveel mensen gehoord en geconsulteerd zijn geweest als in dit geval. Dat heeft er mee voor gezorgd dat het ontwerp van decreet een lange voorbereiding heeft gekend.

De minister verwijst nog naar het feit dat er ook aan de Jeugdraad advies werd gevraagd, hoewel dat niet verplicht was. Er werd een JoKER aan het ontwerp toegevoegd en inzake privacy werden alle opmerkingen van de Vlaamse Toezichtcommissie weerhouden. Er werd dus wel degelijk rekening gehouden met de kinderrechtentoets en met de stem van de sectoren.

2. Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

2.1. Inleiding

Minister *Bart Somers* looft vooreerst de samenwerking met zijn collega-minister Zuhair Demir bij de totstandkoming van dit ontwerp van decreet. Het ontwerp van decreet is een zeer belangrijk instrument dat een dubbel doel nastreeft. Ten eerste wil het de samenleving beschermen tegen terrorisme en extremisme. De LIVC's zijn heel belangrijk in de preventie van terrorisme en Vlaanderen is op dat vlak toonaangevend. Ten tweede is het de bedoeling om (vaak jonge) mensen uit de greep van het gewelddadig extremisme te houden. Men wil voorkomen dat jonge mensen worden meegesleurd op het pad van terroristische organisaties.

De LIVC's hebben de voorbije jaren zeer goed werk geleverd. Als burgemeester heeft de minister kunnen vaststellen dat de casusbenadering heel efficiënt kan zijn. Daardoor heeft men in de steden en gemeenten honderden jongeren kunnen beschermen tegen het terroristische gevaar. Om dat goed te doen, heeft men partners nodig die bereid zijn de handen in elkaar te slaan om jonge mensen en de samenleving te beschermen. Dankzij het gedeeld beroepsgeheim kan dit efficiënt verlopen. Dit ontwerp van decreet maakt het mogelijk dat partners gegevens mogen delen en dat er efficiënt casusoverleg kan plaatsvinden, zonder dat de deelnemers in de problemen komen ten aanzien van hun beroepsgeheim. Hiermee kan een kwantsprong gemaakt worden in de strijd tegen gewelddadige radicalisering.

2.2. Toelichting van de artikelen

De minister gaat in op een aantal artikelen van het ontwerp van decreet. In artikel 3 gaat het over de machtiging van de leden zodat alle Vlaamse diensten die kunnen bijdragen aan de preventie van terrorisme, hun rol kunnen opnemen. Het artikel wordt opgesplitst in twee delen. Er is eerst en vooral een nominatieve opsomming van zeer gevarieerde diensten, voorzieningen en organisaties, zoals organisaties met een hulpverlenende finaliteit (CAW, voorzieningen jeugdhulp) en andere organisaties zoals sportorganisaties. Het gaat zowel over organisaties mét als zonder beroepsgeheim, maar de geheimhoudingsplicht geldt voor alle deelnemers met betrekking tot de gedeelde geheimen tijdens het casusoverleg. Naast de nominatieve opsomming is er ook een open categorie. Die maakt deelname mogelijk van een organisatie die niet wordt vermeld, maar op het terrein wel een meerwaarde heeft op basis van een bepaalde expertise (bijvoorbeeld experts in radicalisering) of op

basis van kennis van de betrokkene (personen die de betrokkene persoonlijk kennen).

Artikel 4 gaat over de vrijwillige deelname. Niemand is verplicht om deel te nemen, maar de reden van niet-deelname moet bij de burgemeester worden gemotiveerd. De motivatieplicht wordt ingevoerd om organisaties grondig te doen nadenken waarom ze niet deelnemen. Op die manier kan dit aangegrepen worden als sensibiliseringstool naar de sectoren. Een organisatie die deelneemt, neemt een zekere verplichting op de schouders, maar dat is ook het geval voor een organisatie die beslist niet aan het casusoverleg deel te nemen. Niet alle organisaties zullen per definitie goed vertrouwd zijn met de mogelijkheden die het nieuwe kader aanreikt. Dit geeft de burgemeester de kans met die organisaties in gesprek te gaan en hen op de wettelijke basis en modaliteiten te wijzen. Overigens is in de memorie van toelichting uitdrukkelijk opgenomen dat niet-deelname geen negatieve gevolgen heeft voor de organisaties.

Artikel 5 beperkt de rol van de deelnemers tot de doelstelling van een LIVC R. Het is niet de bedoeling dat tijdens het overleg allerlei bijkomende info wordt gedeeld, los van de doelstelling LIVC R. Dat zou de privacy van de mensen te veel in gevaar brengen. Dit kan ook niet volgens artikel 458ter van het Strafwetboek. De finaliteit van een LIVC R moet het voorkomen van terroristische misdrijven zijn. Men doet dit door preventief te signaleren, casussen te bespreken van personen die signalen van radicalisering vertonen, en door waar nodig een geïndividualiseerd traject op te stellen.

Artikel 6 omschrijft het spreekrecht. Deelnemers beslissen zelf welke info ze wel of niet delen. Ook kan enkel de info gedeeld worden die relevant is in functie van de doelstelling van een LIVC R.

Artikel 7 biedt de mogelijkheid aan elke organisatie om zich te laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde (een collega, een leidinggevende, een directielid enzovoort). Dit is belangrijk voor vrijwilligersorganisaties. Het is voor een vrijwilliger niet evident om plots op een dergelijk casusoverleg aan tafel te zitten met de burgemeester, een vertegenwoordiger van de politie en heel wat andere actoren. Daarom wordt voorzien dat een vrijwilliger zich kan laten vertegenwoordigen door een andere persoon binnen de organisatie.

Er zijn ook andere hulpverleners die zich mogelijk niet helemaal comfortabel voelen bij de deelname aan de LIVC R. Dat kan bijvoorbeeld te maken hebben met de vertrouwensband die men met bepaalde personen heeft opgebouwd. Het kan evenwel belangrijk zijn dat ook van die mensen de nodige info bij het LIVC R terechtkomt en dat gebeurt dan via de vaste afgevaardigde. Het gedeeld beroepsgeheim leeft dan ook tussen die persoon en de vaste afgevaardigde. Dit heeft twee gevolgen. De vaste afgevaardigde is onderworpen aan dezelfde regeling (beroepsgeheim, discretieplicht enzovoort) als de verstrekker van de informatie. De vaste afgevaardigde kan dus niet vrijer info delen. De vaste afgevaardigde kan na het casusoverleg terugkoppelen naar de betrokken informatieverstrekker. Die informatieverstrekker is vervolgens ook onderworpen aan de geheimhoudingsplicht in het kader van het casusoverleg.

Artikel 8 biedt organisaties de mogelijkheid om zelf casussen bij de burgemeester of diens vertegenwoordiger aan te melden. Burgemeesters zijn niet altijd op de hoogte welke organisaties men bij het casusoverleg moet betrekken. Ook die informatie valt onder de geheimhoudingsplicht.

De artikelen 9 tot en met 11 bevatten een zeer uitgebreide regeling met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens zodat Vlaamse deelnemers het recht hebben om persoonsgegevens te verwerken in het kader van een LIVC R. In de

federale wet is de verwerking van persoonsgegevens immers enkel toegestaan wanneer hiervoor een specifieke rechtsgrond is. Daarom werd de gegevensverwerking uitdrukkelijk en uitgebreid in het Vlaamse decreet behandeld. Ook worden in overeenstemming met de EU-regelgeving inzake gegevensbescherming de nodige waarborgen voorzien.

Deze artikelen bepalen van welke personen welke persoonsgegevens kunnen worden verwerkt, en op welke wijze dit mogelijk is. Dit omvat het delen van persoonsgegevens tijdens het casusoverleg, het registreren in het dossier en het aanmelden bij de burgemeester. De organisaties dienen te voorzien in een degelijk gebruikers- en toegangsbeheer. Dit zal besproken worden in het draaiboek waarvan hierna sprake.

De bewaartermijn ligt vast op maximaal één jaar te rekenen vanaf de laatste bespreking. Dit is conform de Europese regelgeving en in overeenstemming met de arresten van het Europees Hof. Uitzonderlijk en onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk om de termijn tot vijf jaar te verlengen.

Het decreet biedt de mogelijkheid om de rechten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming te beperken. In elk individueel geval is er steeds een afweging nodig welke rechten wel of niet kunnen worden uitgeoefend. Er is dus geen automatische niet-toepassing. Het is belangrijk dat organisaties transparant zijn omtrent de mogelijkheid van verwerking van persoonsgegevens in het kader van een LIVC R, bijvoorbeeld in hun privacyverklaring.

De regeling voor de verwerking van persoonsgegevens geldt opnieuw enkel voor de Vlaamse deelnemers. Daarom is het van belang dat ook dit aspect verder geregeld wordt in het samenwerkingsakkoord met de federale overheid.

In artikel 12 wordt bepaald dat het decreet drie jaar na de inwerkingtreding zal worden geëvalueerd. Op basis van een kwantitatieve en kwalitatieve monitoring zal men nagaan of het decreet tot een efficiëntere werking van een LIVC R leidt. Er zal hiervoor een samenwerking met de VVSG worden opgezet.

2.3. Vervolgtraject

Er wordt momenteel werk gemaakt van een draaiboek met een praktische handleiding voor alle Vlaamse deelnemers aan het casusoverleg binnen de LIVC R. In het draaiboek wordt het regelgevend kader toegelicht en wordt uitgelegd hoe een LIVC R in de praktijk verloopt. Het draaiboek wordt uitgeschreven door de VVSG en zal op korte termijn worden voorgelegd aan het Vlaams Platform Radicalisering, alvorens het in een tweede consultatieronde met de sectoren besproken zal worden. Het is de bedoeling om het draaiboek voor de zomer af te ronden.

Intussen blijft men aan de mouw van de Federale Regering trekken voor het opstarten van de interfederale IKW's met betrekking tot het samenwerkingsakkoord. Zo kan er een regeling uitgewerkt worden voor alle deelnemers aan een LIVC R.

II. Algemene bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1.1. Tussenkomst van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese dankt de ministers en alle andere betrokkenen voor het voorbereidende werk met de vele consultatierondes. De burgemeesters kijken reikhalzend uit naar dit ontwerp van decreet. De wetgever is het verplicht aan alle burgers

maar vooral aan de slachtoffers van terreur om hier prioritair werk van te maken. N-VA hoopt dat er vaart gemaakt wordt met het draaiboek en met het interfederale samenwerkingsakkoord

Dit ontwerp van decreet moet het de lokale besturen mogelijk maken om nog adequater en fijnmaziger gewelddadige radicalisering te bestrijden. Het ontwerp geeft een noodzakelijke bijkomende dimensie aan het casusoverleg in de LIVC R en zorgt ervoor dat Vlaamse ambtenaren en diensten er actief aan kunnen deelnemen en informatie op een juridisch sluitende wijze kunnen delen. De Vlaamse lokale besturen geven aan dat een sterkere betrokkenheid vanuit de gewestelijke en gemeenschapsdiensten van de Vlaamse overheid een meerwaarde kan vormen. Dat blijkt ook uit een recente enquête van de VVSG en uit de evaluatie van het Vlaams Vredesinstituut over het actieplan van de Vlaamse Regering voor de preventie van gewelddadige radicalisering en polarisering. De Vlaamse Regering zet zo in op het meest succesvolle onderdeel van het deradicaliseringsbeleid dat onder Liesbeth Homans werd vormgegeven, namelijk de lokale werking. De 1,5 miljoen euro die door minister Bart Somers wordt vrijgemaakt dient eveneens het uitgangspunt: lokale besturen handvatten bieden om de strijd tegen terrorisme te winnen en het gif van gewelddadige radicalisering uit de geesten van jongens en meisjes te bannen.

Uiteraard is het stemmen van dit ontwerp slechts een opstap: de betrokken diensten moeten nog op de hoogte worden gesteld van de mogelijkheden en van Vlaamse ambtenaren en organisaties wordt verwacht dat ze actief deelnemen aan het LIVC R-opzet. Met dit sluitende juridische kader zijn er geen excuses meer om niet mee te werken. De minister zei het meermaals: het succes ligt in de correcte implementatie en de wil tot dialoog van de verschillende Vlaamse administraties en organisaties. Daarom zijn de draaiboeken voor het praktische aspect verre van overbodig. Die draaiboeken zijn er gekomen in overleg met de sector. De spreker hoopt een duidelijke stijging te zien van de bereidwilligheid tot deelname aan een LIVC R-casusoverleg. Het is de taak van de voogdijministers om ook hun bevoegde collega-ministers te wijzen op de verantwoordelijkheid die hun administraties dragen. Dat is iets wat ook dit parlement zal opvolgen.

Maaïke De Vreese informeert nog hoe de eerste interfederale interkabinettenwerkgroep over het samenwerkingsakkoord verlopen is. Gewelddadige radicalisering tegengaan vergt een strijd op vele terreinen. Daarom voorziet de Vlaamse Regering sinds vorige legislatuur heel wat middelen en acties. N-VA kijkt uit naar het tweede actieplan over gewelddadige radicalisering dat die initiatieven zal bestendigen. De spreker besluit dat het ontwerp van decreet inspeelt op wat op het terrein nodig is. N-VA zal het dan ook met volle overtuiging goedkeuren.

1.2. Tussenkoms van Jo Brouns

Ook Jo Brouns is tevreden met dit werkstuk waaraan zovelen bijdroegen. Door de brede consultatieronde die eraan voorafging, is het een goede basis voor een adequaat en effectief integraal veiligheidsbeleid. Hij had zelf het voorrecht vele jaren deel uit te maken van een LIVC R avant la lettre. Voor CD&V is die cel de spil van het federale en lokale veiligheidsbeleid en het platform bij uitstek voor preventie van radicalisering en polarisering. Het kernprobleem van vorige veiligheids crises was vaak informatie-uitwisseling. Dit ontwerp heeft tot doel vanuit een multidisciplinaire context en met een ketenaanpak in eerste instantie in te zetten op preventie, maar zo nodig ook repressie te organiseren en nazorg te bieden. Dit instrument zal volgens de spreker met de tijd alleen maar meer mogelijkheden bieden.

Op een recente webinar van het Vlaams Vredesinstituut hoorde de spreker enkele belangrijke bevindingen die stroken met de praktijk: over de doeltreffendheid en de noodzaak van een multi-agencyaanpak, die inspeelt op de veelzijdigheid van het fenomeen radicalisering, over de zo belangrijke lokale context waar

radicalisering begint en zich ontwikkelt, over de duurzame ondersteuning van dat lokale niveau, over de evoluerende context. Corona heeft radicalisering niet gestopt, integendeel, heel wat gebeurt online op platformen als Instagram en TikTok.

Dit ontwerp van decreet sluit aan bij het federale kader van de vorige regeerperiode, maar tegelijk neemt Vlaanderen er een voorsprong mee op de andere landdelen. CD&V is tevreden met dit robuuste juridische kader, dat nodig is voor een goede LIVC-werking. De enquêtes van de VVSG bewijzen dat er nog veel variatie bestaat tussen de LIVC R's. Het nieuwe kader laat voldoende ruimte voor lokale regie, maar stroomlijnt toch een en ander. Het zorgt ervoor dat alle relevante partners en diensten hun rol kunnen spelen in het voorkomen van extreem geweld. Zo worden justitieuizen, integratiediensten, centra voor algemeen welzijnswerk, scholen, CLB's en buurtwerkers bij het overleg betrokken, desgevallend via een vaste vertegenwoordiger. Het ontwerp van decreet biedt een juridische basis voor casusoverleg, voor het delen van informatie die onder het beroepsgeheim valt. De spreker hoopt dat de LIVC R's goede relaties onderhouden met lokale verenigingen en personen die relevante informatie kunnen hebben, zoals vrijwilligers, hoewel die uiteraard niet allemaal deel kunnen uitmaken van de LIVC R's.

De decretale regeling is een eerste belangrijke stap naar het optimaal benutten van het instrument. Het is evenwel zaak de lokale besturen te blijven motiveren en ondersteunen. De VVSG heeft de voorbije jaren een belangrijke rol gespeeld. De spreker hoopt dat de vereniging haar expertise blijft benutten en delen. Hij vraagt de minister de ondersteunende rol van de vereniging te verankeren. Het VVSG-project in het kader van het Europese EMMA-programma om enkele LIVC's te evalueren, heeft tot heel wat relevante inzichten geleid.

Het draaiboek zal niet alleen een leidraad bieden om een cel te operationaliseren, maar ook goede praktijken en kritische (zelf)evaluaties bevatten. Zo kan een integrale aanpak uitgroeien tot een methode om niet alleen radicalisering maar ook criminaliteit in het algemeen te bestrijden. Zoals de VVSG aanhaalt, bevindt de samenleving zich immers op een kantelmoment, met onder meer een groeiende dreiging van extreemrechts.

De spreker informeert of er een budget is voor vorming en begeleiding, bijvoorbeeld van nieuwe deelnemers aan het overleg. De regering besliste begin maart tot projectsubsidies, maar hoe zorgt ze voor een stabiele financiering? Hoe verloopt de ondersteuning van samenwerkingsverbanden van gemeenten? Niet alleen de lokale besturen maar ook de deelnemende diensten en organisaties hebben ondersteuning nodig.

Het komt erop aan het vertrouwen van de hulpverleners te winnen. Dat kan door correcte informatie over doel en verwachtingen, maar ook door duidelijk te maken dat hun deelname niet alleen cruciaal is voor de werking van de cellen. Het kan bovendien hun relatie met de cliënten sterker maken. Hulpverleners weten vaak welke projecten en trajecten voor positieve identiteitsontwikkeling bij bepaalde groepen werken en welke niet. Dat de cellen met hun suggesties hierover rekening houden, neemt ook koudwatervrees weg.

De trapsgewijze benadering waar het Kinderrechtencommissariaat voor pleit, is al gangbaar. Goede informatie kan die onwetendheid wegnemen. Alle adviezen beklemtonen ook het belang van het draaiboek voor dat vertrouwen. Het parlementslid vraagt om niet alleen de decretale regeling maar ook de praktische werking van de cellen te evalueren, alsook dat de ministers geregeld een stand van zaken geven in het parlement. Dat er zo snel mogelijk een samenwerkingsakkoord met de federale overheid moet komen, lijkt hem duidelijk. Om de nodige aandacht voor Brussel te verzekeren, dient de Vlaamse Gemeenschapscommissie bij de implementatie en het draaiboek betrokken te worden. Hij informeert naar de stand van

zaken in Brussel. Tot slot bevestigt hij dat CD&V het ontwerp van decreet met overtuiging zal goedkeuren.

1.3. Tussenkoms van Marino Keulen

Marino Keulen herinnert aan een uitspraak van Herman De Croo: "all politics are local". Zelfs wie door gewelddadig extremisme en terrorisme het wereldnieuws haalt, woont in een stad of gemeente. De strijd moet lokaal gevoerd te worden, met maatwerk en mobilisatie van alle relevante actoren. Het lokale niveau moet daarvoor juridisch gewapend zijn. Een van de meest prettige ervaringen die hij als burgemeester heeft, is net de LIVC-werking, waar partners die niet gewoon zijn samen rond de tafel te zitten, informatie en casussen delen. Politie maar ook diensten als de OCMW's hebben de reflex om bovenop hun dossiers te gaan zitten, hetzij om het onderzoek niet te schaden, hetzij om de reputatie van een individu niet te schenden. Als duidelijk wordt dat iedereen zich houdt aan het gedeeld beroepsgeheim, ontstaat er een sfeer van vertrouwen.

Vaak blijkt dat de probleemgevallen bij de verschillende diensten, politie, OCMW, huisvestingsdiensten, scholen enzovoort, bekend zijn. Naast zij die een spoor achterlaten, zijn er uiteraard ook lone wolves die niet opvallen. Bij de LIVC R van Lanaken, een grensgemeente, schuift zelfs de staatsveiligheid geregeld mee aan tafel. In Lanaken zijn er werkgroepen om het vergaderen efficiënter te maken. Kortom, het werkt goed in de praktijk. Dat het gedeeld beroepsgeheim nu wettelijk onderbouwd wordt, dat de Vlaamse diensten mogen deelnemen zonder zich in juridische problemen te brengen, perfectioneert het systeem. De spreker besluit dat dit ontwerp van decreet krachtig wetgevend werk is. Open Vld zal het volmondig steunen.

1.4. Tussenkoms van Imade Annouri

Imade Annouri begrijpt het enthousiasme van de meerderheid voor dit belangrijke thema. Het staat evenwel op gespannen voet met sommige reacties uit de praktijk. Minister Zuhal Demir mag de persberichten betreuren, maar voor het lid is het Kinderrechtencommissariaat niet alleen een autoriteit, maar ook een nuchtere partner. Dat het beslist om te communiceren, bewijst dat het zich ernstige zorgen maakt omdat de regering onvoldoende rekening houdt met zijn opmerkingen.

Juridisch is de regeling weliswaar in orde. Dat neemt niet weg dat de LIVC R's de werking van jeugdhulporganisaties onder druk kunnen zetten. De vertrouwensband met hun cliënten is wezenlijk. Als de meerderheid zoveel vertrouwen heeft in de regeling, waarom gaat de parlementscommissie niet voor de stemming het gesprek aan met zij die opmerkingen formuleerden, onder meer het Kinderrechtencommissariaat en de Vlaamse Jeugdraad? Als de raadpleging inderdaad breed was, zal de hoorzitting niet lang duren daar iedereen zich akkoord zal verklaren, wat ook het Kinderrechtencommissariaat zal overtuigen. Er is lang gewerkt aan dit belangrijke ontwerp van decreet. Toch is het zaak nog even de tijd te nemen zodat iedereen mee is.

De jeugdhulporganisaties maken zich zorgen. Ze vermoeden dat in hun privacy-overeenkomsten met jongeren en gezinnen nu zal staan dat alles wat in vertrouwen wordt gezegd, gedeeld kan worden op een LIVC R. De voedingsbronnen voor radicalisering wegnemen, gebeurt door mensen te laten groeien in een veilige, vertrouwelijke omgeving. Door te morrelen aan de geheimhoudings- en discretieplicht komt dat onder druk te staan, ondanks de juridisch sluitende regeling.

Klopt het dat de privacy-overeenkomsten dergelijke clausules zullen bevatten? Welke invloed zal dat volgens de ministers hebben op de relatie tussen hulporganisaties en cliënten? Het Kinderrechtencommissariaat heeft twee amendementen

voorgesteld. Over het eerste heeft minister Bart Somers al gezegd dat genodigden en hun organisaties geen gevolgen zullen ondervinden als ze niet deelnemen aan de LIVC R, hoewel ze wel moeten motiveren waarom ze niet deelnemen. Kan de minister dat wat meer toelichten? In een tweede amendement vraagt het Kinderrechtencommissariaat om alle diensten, voorzieningen, gesubsidieerde organisaties die minderjarigen als doelgroep hebben, net als het jeugdwerk te categoriseren als residuaire categorie van deelnemers onder het tweede lid van artikel 3. Kunnen de ministers daarmee akkoord gaan? Wie zal betrokken worden bij de monitoring en evaluatie van de LIVC-werking? Kunnen jeugdhulporganisaties daaraan deelnemen?

1.5. Tussenkoms van Annick Lambrecht

Volgens *Annick Lambrecht* is afdoende bewezen dat goede samenwerking en informatie-uitwisseling cruciaal zijn in de strijd tegen terreur. Waar dit succesvol is, worden levens gered, waar dit faalt, kost het levens. Dit ontwerp van decreet is dan ook een goede zaak daar het leden van een aantal Vlaamse diensten en voorzieningen en door de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest gesubsidieerde organisaties toestaat om deel te nemen aan casusoverleg in de LIVC R's. Nu heerst er nog onduidelijkheid over de werking van de LIVC R's en zijn er grote onderlinge verschillen. Het is dan ook goed dat de bepalingen voor deelname in een decreet geregeld worden.

De spreker wijst op een technische fout. In de inleiding op pagina 3 wordt verkeerd verwezen naar artikel 458ter van het Wetboek van Strafvordering. Het betreft hier echter artikel 458ter van het Strafwetboek. Vooruit steunt voorts de visie van de adviezen dat dit ontwerp van decreet de noodzaak voor een samenwerkingsakkoord niet te niet doet. Het lid vraagt daar dan ook werk van te maken.

Dit ontwerp van decreet komt de werking van de LIVC R ten goede met belangrijke aspecten als het spreekrecht, de vrijwillige deelname en de mogelijkheid tot aanduiding van een vaste vertegenwoordiger. Het samenwerkingsakkoord blijft evenwel nodig voor aandachtspunten die niet decretaal kunnen worden geregeld, onder andere vanuit het kinderrechtenperspectief. Beroepsgeheim is een delicate kwestie, maar de ervaringen maken duidelijk dat pragmatische oplossingen nodig zijn om te vermijden dat meldingen van radicalisering onder de radar blijven.

Net als het Kinderrechtencommissariaat vindt Vooruit dat niet-deelname geen negatieve impact mag hebben op de genodigden en hun organisatie. Het is goed dat dit aangepast is in de finale versie. Daarnaast vraagt ook Vooruit een duidelijk kader voor de decretaal voorziene evaluatie en een bijkomende permanente evaluatie. Ten slotte dient snel werk gemaakt te worden van het draaiboek in overleg met de betrokken organisaties. Het draaiboek zal zorgen voor uniformiteit in het praktische verloop van de informatiedeling. Mits het samenwerkingsakkoord er snel komt en het draaiboek op een participatieve en transparante manier opgesteld wordt, steunt de Vooruitfractie dan ook dit ontwerp van decreet.

1.6. Tussenkoms van Koen Daniëls

Koen Daniëls deelde aanvankelijk de bezorgdheid dat casusoverleg de vertrouwelijke band die organisaties als scholen met jongeren hebben, kon schaden. Dit ontwerp van decreet toont evenwel voldoende respect voor die vertrouwensband. De LIVC R overlegt immers enkel over casussen waarvoor de burgemeester dat nodig acht. Dat de genodigden betrokken zijn bij de persoon die besproken wordt, maakt dat niet alle diensten alles horen over alle gevallen. Ook zal het draaiboek nog een en ander duidelijk maken.

Een LIVC R is geen koffiekletspartijtje waar er geroddeld wordt en gesnuisterd in allerhande databanken. Als dat wel zo zou zijn, zouden er geen diensten meer aan

willen deelnemen. Daarbij komt dat de focus op preventie ligt. Het is beter via casusoverleg op een LIVC R in te grijpen voor er iets ernstig misgaat, dan een jongere te laten meezuigen in radicalisering. Dat is slecht voor de maatschappij, maar ook voor de jongere zelf. Een leerkracht kan aanvoelen dat er iets is met een bepaalde leerling, maar beschikt maar over een deel van de informatie. Soms hebben ook de sociale diensten van politie of OCMW, wijkagenten en jeugdwerkers relevante inlichtingen. De LIVC R legt de informatiepuzzel, maar gaat ook na welke dienst het best geschikt is om in te grijpen. Bij sommigen is het best de politie met een combi voor de deur te laten stoppen. Bij anderen heeft dat een averechts effect en is het beter de school, het OCMW of een jeugdwerker in te schakelen. Ook dat wordt besproken en geregeld in het LIVC.

De spreker vraagt dat de scholen, de CLB's en alle andere diensten met dit ontwerp van decreet duidelijke spelregels zouden krijgen, waarna ze door deelname zelf kunnen ervaren hoe het werkt. De draaiboeken moeten nog een en ander nader verfijnen. Als het ooit zou misgaan, zullen de parlementsleden dat heel snel weten. Kortom, dit ontwerp van decreet getuigt van een groot vertrouwen in de organisaties die niet verplicht worden tot casusoverleg, maar wel ingedekt worden als ze van de mogelijkheid gebruikmaken.

1.7. Tussenkoms van Tom Ongena

Tom Ongena vindt dat het belang van dit ontwerp van decreet nooit voldoende kan worden benadrukt. De LIVC R's spelen een cruciale rol in de strijd tegen radicalisering. Zij zijn de lokale voelsprietten en hebben door casusoverleg allicht al honderden jongeren uit de greep van radicalisering kunnen houden. Dat de werking nu gehypothekerd wordt door onduidelijkheden, onder andere over het beroepsgeheim, wordt met dit ontwerp van decreet rechtgezet. Deelnemers aan de LIVC R krijgen de garantie dat ze hun beroepsgeheim mogen doorbreken, maar ook dat wat er gezegd wordt, geheim blijft. Met die garanties mag er niet langer gewacht worden. De zorgen die het Kinderrechtencommissariaat zopas per mail aan de parlementsleden overmaakte, stonden al in de adviezen van organisaties als de Vlaamse Jeugdraad, die wel degelijk uitvoerig geconsulteerd zijn in de wordingsgeschiedenis van dit ontwerp van decreet die bijna een jaar duurde. Heel wat van die zorgen krijgen in het ontwerp van decreet een antwoord. Van bij het begin was deelname niet verplicht, maar er is wel de logische plicht de redenen daarvan te motiveren. Ook het draaiboek maakte vanaf de start deel uit van de planning. Na de adviezen is het ontwerp van decreet nog wat aangepast aan de zorgen van de sector, met onder andere de evaluatie na drie jaar en de expliciete clausule dat niet-deelname geen negatieve gevolgen kan hebben voor de organisatie. De spreker acht bijkomende hoorzittingen dan ook niet nodig, daar er reeds voldoende rekening werd gehouden met de opmerkingen van de sector.

Hij vraagt het doel niet uit het oog te verliezen: de samenleving maar ook de jongeren beschermen. Het zijn vooral zij die vatbaar zijn voor beïnvloeding. Het zijn vooral zij die naar Syrië vertrokken zijn, waar ze in ieder geval niet veel jeugd- of kinderrechten genoten hebben. Kortom, de LIVC R's hebben snel duidelijkheid nodig om jongeren te beschermen. Ze bestraffen niet maar voorkomen dat jongeren radicaliseren. Dat maakt het nodig er zo snel mogelijk over te stemmen. Bij de uitwerking, onder andere in het draaiboek, is er nog ruimte genoeg voor inbreng van alle sectoren. De ministers engageren zich om ook dan, net zoals ze deden bij het opstellen van het ontwerp van decreet, écht te luisteren naar de opmerkingen.

1.8. Tussenkoms van Chris Janssens

Chris Janssens wijst Annick Lambrecht erop dat de parlementsleden de memorie van toelichting niet kunnen amenderen. Omdat de technische fout niet in het ontwerp zelf staat, is een wijziging niet noodzakelijk. Namens Vlaams Belang treedt

het lid bij dat goede informatie-uitwisseling cruciaal is voor casussen die dreigen uit te monden in gewelddadig extremisme of terrorisme. Op het terrein heerst nog wel onduidelijkheid. In verschillende steden en gemeenten wordt de regelgeving anders ingekleurd. Het is dan ook goed dat het ontwerp van decreet een kader creëert. In de adviezen gaat veel aandacht naar het kinderrechtenperspectief. Naar pertinente opmerkingen is geluisterd, met aanpassingen aan het ontwerp van decreet tot gevolg. Op vraag van de Vlaamse Jeugdraad vallen jeugdwerkers niet onder artikel 3 van het ontwerp van decreet omdat deelname zou botsen met hun vertrouwensfunctie. Ook andere instanties kunnen weigeren in te gaan op een uitnodiging van de burgemeester. Ze kunnen geen gevolgen ondervinden van die niet-deelname.

Het lid heeft daar begrip voor, maar casusoverleg is bedoeld om te voorkomen dat betrokkenen overgaan tot het plegen van terroristische misdrijven. Bij radicalisering die dreigt te ontsporen, moet preventie voorrang krijgen op het kinderrechtenperspectief, op de vertrouwensband. Niet alleen moet de aanwezigheid van instanties dan opgevorderd kunnen worden, voor de spreker moeten die instanties ook een meldingsplicht hebben.

Al bij al wordt met dit ontwerp van decreet in theorie een stap in de goede richting gezet. Wat dat in de praktijk betekent, valt af te wachten. In het ontwerp van decreet staat dat er binnen drie jaar een evaluatie volgt. Voorts is het aan het parlement om de implementatie op te volgen.

2. Antwoorden van de ministers

2.1. Antwoorden van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* is tevreden dat de appreciatie voor deze fundamentele aan gelegenheid breder gaat dan de meerderheid en dat ook de oppositie een genuanceerd positief oordeel velt. De strijd tegen extremisme en de bescherming van jonge mensen tegen rekrutering door extremistische organisaties is in een democratische rechtsstaat gebaat bij een zo breed mogelijk draagvlak.

De moeilijkste uitdaging is een evenwicht vinden tussen het delen van informatie zonder de wezenlijke vertrouwensband met mensen onderuit te halen. Het lijkt logisch dat iedereen relevante informatie in de strijd tegen terreur en extremisme deelt, maar als dat doorslaat, zou de informatiestroom wel eens kunnen opdrogen omdat cliënten niet langer bereid zijn in vertrouwen iets mee te delen. Elke burgemeester wordt elke dag met dat spanningsveld geconfronteerd. Jeugdwerkers, leerkrachten en welzijnsorganisaties kunnen net door die vertrouwensband heel wat doen om te voorkomen dat jonge mensen meegesleurd worden in een extremistisch verhaal. Als ze evenwel onvoldoende greep hebben op de jongere, kan het nodig zijn die informatie te delen en de hulp van anderen in te roepen.

Aan dit ontwerp van decreet ging een grondige consultatieronde met alle mogelijke partners vooraf. Weinig decreten kenden een dergelijk uitgebreid voorafgaand overleg. Volgens de minister leverde dat het juiste kader op om het evenwicht overeind te houden. Vooreerst is vastgelegd dat de gedeelde informatie vertrouwelijk blijft. Alle partners die aan tafel zitten, maar ook zij die de informatie krijgen via hun vaste vertegenwoordigers, zijn gevat door het beroepsgeheim. Alleen die informatie die de doelstellingen van de LIVC R dient, namelijk het voorkomen van terreur, mag gedeeld worden. Het mag geen praatbarak zijn. Een derde aspect is de vrijwillige basis. Niemand kan gedwongen worden om deel te nemen aan de LIVC R of, eens aanwezig, om informatie te delen. De beslissing om al dan niet deel te nemen, ligt bij de organisatie, maar wie niet deelneemt, is wel verplicht dat te motiveren bij de burgemeester. Niet-deelnemen betekent ervoor te kiezen om potentieel relevante informatie niet te delen. Ook al zijn er geen wettelijke

gevolgen, dat blijft een moeilijke morele afweging en een verantwoordelijkheid die respect verdient. Omgekeerd zijn er vandaag hulpverleners die het zinvol vinden informatie te delen maar dat niet kunnen door hun beroepsgeheim.

Ook deze minister betreurt dat het Kinderrechtencommissariaat de dag voor de bespreking een mail met opmerkingen stuurt terwijl er al maanden overlegd wordt. Er was bijvoorbeeld de adviesvraag aan de Vlaamse Jeugdraad – hoewel de regering daartoe niet verplicht was – en een brede consultatie van de jeugd- en onderwijssector.

Het antwoord op de eerste suggestie van het Kinderrechtencommissariaat staat in de memorie van toelichting: er zijn geen gevolgen bij niet-deelname na motivering en eventueel overleg met de burgemeester. De tweede suggestie is een aantal partijen zoals de jeugdwerkers uit de nominatieve lijst te halen van potentiële deelnemers aan de LIVC R. In overleg met de ministers Benjamin Dalle en Wouter Beke zijn de jeugdwerkers uit die lijst geschrapt. De minister beklemtoont dat de partijen die in artikel 3 bij naam genoemd worden evenmin kunnen worden verplicht deel te nemen aan een LIVC R. Het is evenmin zo dat ze, omdat hun naam in het ontwerp van decreet staat, sowieso voor elke LIVC R zullen worden uitgenodigd. En net als de andere deelnemers, zullen ze, zelfs als ze aanwezig zijn, niet kunnen worden gedwongen om informatie te geven. Een bijkomende buffer is dat een organisatie kan kiezen voor een vaste vertegenwoordiger waardoor de hulpverlener die het contact onderhoudt met de jongere, niet zelf op de LIVC R moet getuigen.

Ondanks al die bepalingen zal er steeds een spanningsveld blijven, niet alleen voor jeugdwerkers, maar ook voor anderen, bijvoorbeeld wijkagenten of leraren. In verschillende gemeenten werken heel wat LIVC R's goed, waarbij partners ondanks het beroepsgeheim halve en hele nuttige informatie delen. Tot nog toe gebeurde dat echter zonder duidelijk wettelijk kader voor informatiedeling met maximaal respect voor de cliëntvertrouwensband.

All politics are local. De strijd tegen extremisme wordt op lokaal vlak gewonnen of verloren. Een radicaliseringsproces verloopt eenvoudig en begint altijd met het isoleren van mensen van de samenleving. Deradicalisering is moeilijk want het komt in een fase dat een persoon aanvaard heeft dat geweld een legitiem wapen is om ideologische of religieuze doelstellingen te realiseren. Het komt erop aan zo snel mogelijk mensen in de leefwereld te brengen waarmee de persoon een cognitieve band kan hebben. Zij kunnen hem soms overtuigen van het nefaste van hun denkspoor en hem wijzen op het bestaan van alternatieven.

De LIVC R onderzoekt wie de jongere het best opnieuw kan connecteren met de samenleving: de trainer van de bokscub, de oom, een psycholoog enzovoort. In de mate waarin burgerschap geïnterioriseerd wordt, rijzen drempels om geweld te gebruiken tegen de samenleving waarvan men zich deel acht. Opnieuw connecteren met de maatschappij kan alleen lokaal. Gemeenten die sterk investeren in dergelijke preventieve aanpak, hebben opmerkelijke successen geboekt. Bij Sharia4Belgium heeft een kleine groep veel mensen meegesleurd op een moment dat de samenleving nog niet alert genoeg was voor dergelijke evoluties.

De Vlaamse Regering ondersteunt steden en gemeenten via haar partner VVSG. Die stelt mee het draaiboek op en zal het op 30 april voorstellen op het Vlaams Platform Radicalisering. De minister heeft 1,5 miljoen euro vrijgemaakt, waarbij gemeenten of groepen van gemeenten tot 60.000 euro kunnen krijgen voor projecten om hun LIVC R te versterken. Ze zijn vrij in de bestedingswijze: opleidingen, netwerkversterking, personeel enzovoort. Op de tweede plaats is er het EMMA-project, een leertraject getrokken door de VVSG voor uitwisseling van de beste LIVC-praktijken tussen België, Nederland en Duitsland. De VVSG heeft voorts een

aanspreekpunt voor een lokaal beleid tegen extreme radicalisering en krijgt daarvoor 500.000 euro voor vier jaar.

Het draaiboek is de volgende stap. Dat is zinvol voor gemeenten maar ook voor de talrijke potentiële partners die niet altijd vertrouwd zijn met het functioneren van dergelijke overlegstructuur of met de geheimhoudingsplicht. De VVSG stelt het draaiboek op. Na een consultatieronde hoopt de minister het tegen de zomer op punt te stellen.

Het lijkt de minister tot slot een goede suggestie om het decretale evaluatieproces voldoende breed te bekijken en er heel wat partners bij te betrekken. Voor hem zijn privacy, jeugd en vertrouwensband versus informatieverstrekking daarbij belangrijke invalshoeken.

2.2. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* ziet het brede maatschappelijke draagvlak weerspiegeld in de standpunten van de commissieleden. Heel wat diensten werken mee aan een LIVC R-werking, maar tot nog toe zonder adequate juridische bescherming. Ze herhaalt dat de consultatieronde breed was, waardoor dit ontwerp van decreet veel later aan het parlement voorgelegd wordt dan de minister gewild had. De goedkeuring nogmaals uitstellen voor hoorzittingen, is dan ook geen goed idee.

Het overleg met de federale overheid over een samenwerkingsovereenkomst verloopt goed. Ook de andere deelstaten worden nu uitgenodigd voor een interfederale interkabinettenwerkgroep. Vlaanderen blijft bij minister Annelies Verlinden aandringen om er vaart achter te zetten. Bij het vormgeven van het draaiboek wordt een afgevaardigde van Brussel uitgenodigd op het Vlaams Platform Radicalisering. Ook de VVSG zit mee aan tafel. Over dat draaiboek is trouwens een brede consultatieronde gepland.

De welzijns- en zorgsector is geen vragende partij om uit artikel 3 geschrapt te worden. Bij gevaarlijke situaties en dreigingen wordt de casus doorgestuurd naar de lokale taskforce waardoor meteen OCAD en de Veiligheid van de Staat verwittigd zijn.

3. Aanvullende vragen, opmerkingen en antwoorden

Imade Annouri vindt een grondig en blijvend debat nodig, net omdat er een spanningsveld is. Daar er al zo lang aan gewerkt is, ziet hij geen probleem in een kort uitstel voor een hoorzitting met experts. Voor zijn recent advies per mail had het Kinderrechtencommissariaat al advies gegeven, het gaf dus geen nieuwe informatie. De spreker kan zich evenmin indenken dat de ministers nog geen weet hadden van de kritieken die gisteren in de media verschenen. Zowat alle adviezen uit de consultatieronde vroegen om de motivatieplicht te schrappen, wat de regering niet gedaan heeft. Er hangen dan wel geen sancties aan het niet-deelnemen of het niet-delen van informatie, toch wijst de regering op de gevolgen en de verantwoordelijkheid die ermee gepaard gaan. Dat bewijst hoe belastend het is voor de hulpverleners.

Imade Annouri twijfelt niet aan de goede intenties, maar die zijn niet voldoende. Hij oppert dat het gestegen aantal deelnemers aan de LIVC R het misschien moeilijker maakt om de naald in de hooiberg te vinden. Voorts vraagt hij meer consideratie voor de hulpverlener. Moet die van bij de eerste keer dat hij bij een gezin langskomt, zeggen dat de informatie mogelijk gedeeld wordt op het LIVC R? Jeugdorganisaties zijn de instanties bij uitstek om tot radicaliserende jongeren door te dringen op het moment dat ze er nog vatbaar voor zijn. Als zij niet het volle vertrouwen krijgen van de jongeren, doordat ze mogelijk getuigen op een LIVC R, kan

dat hun preventieve capaciteit ondermijnen. Groen is niet tegen het ontwerp van decreet, maar wil een bijsturing, extra drempels, extra overleg met de partners. Omdat de meerderheid dat niet wil, zal Groen zich onthouden bij de stemming.

Jo Brouns vraagt Imade Annouri vertrouwen te hebben in de lokale besturen en in de LIVC R's. Vertrouwen is in deze aangelegenheid de sleutelkwesitie. De vraag van het Kinderrechtencommissariaat voor een stapsgewijze aanpak waarbij een minderjarige pas op een LIVC R mag besproken worden als er in een verontruste situatie duidelijk tekenen van radicalisering zijn, is gewoon de huidige werkwijze die met dit ontwerp van decreet bekrachtigd wordt. Heel wat kritieken vloeien voort uit onbekendheid met de werking. De hooiberg wordt niet alleen klein gehouden door de strikte beperkingen aan de besproken casussen, maar ook door enkel de voor een bepaalde casus relevante instanties uit te nodigen. Samen weten ze meer. De spreker verwijst naar een veertienjarige jongen waarvan de school na drie weken nog steeds niet wist dat hij ontvoerd was. Kortom, dit ontwerp van decreet biedt het noodzakelijke robuuste kader. De bezorgdheden zullen wegsmelten door het contact met de praktijk.

Minister *Bart Somers* begrijpt dat geen enkel decreet het spanningsveld rond informatiedeling en cliëntvertrouwelijkheid kan wegnemen. Toch wil hij nogmaals trachten de zorgen van Imade Annouri weg te nemen. Dat parlementslid verwijst naar adviezen van enkele organisaties die gevraagd hebben de motivatieplicht te schrappen. De Vlaamse Regering heeft die behouden omdat ze het belangrijk acht dat een burgemeester kan overleggen met de organisaties en de redenen van weigering kan achterhalen. Op dat moment kan de burgemeester ook de contouren van het LIVC-overleg schetsen, de vertrouwelijkheid benadrukken, maar ook aangeven dat er enkel besproken wordt wat de doelstelling dient, namelijk verhinderen dat personen waarover een gereede bezorgdheid bestaat, afglijden naar terreur. Ten gevolge van de adviezen is trouwens in het ontwerp van decreet ingeschreven dat ook de motivatie onder de geheimhouding valt.

Omdat een hulpverlener niet verplicht is informatie te delen of zelfs aan de LIVC R deel te nemen, hoeft hij dat ook niet te melden aan zijn cliënten. Ook nu moet een jeugdwerker de afweging maken. Het gedeeld beroepsgeheim zorgt ervoor dat hij nu weet waar hij veilig terecht kan met vertrouwelijke informatie over een jongere die dreigt af te glijden naar extreem geweld. Niets neemt evenwel het morele dilemma weg.

LIVC R-vergaderingen gaan over een casus, een persoon dus, waarvan iemand vermoedt dat hij aan het radicaliseren is. Enkel de organisaties of personen die informatie hebben of kunnen helpen om het proces te stoppen, worden uitgenodigd. Het is de burgemeester die de organisaties uitnodigt, soms op advies van de politie of een jeugdwerker, om te bespreken of er een probleem is, hoe groot dat is en hoe het best aangepakt wordt. Doel is de geknipte persoon of organisatie – een familielid, een trainer, een jeugdwerker – te vinden om de jongere terug in contact te brengen met de samenleving, om hem te beschermen. Echte veiligheidsproblemen worden doorgegeven aan de lokale taskforces waarin politie en veiligheidsdiensten repressief optreden. Het is dus niet zo dat het ontwerp van decreet de hooiberg vergroot, maar wel dat de burgemeester uit meer diensten kan selecteren, wat het oplossingsgericht en preventief werken bevordert.

De zorg voor de privacy en de rechten van kinderen deelt de minister. Het kader is evenwichtig maar de ministers stellen zich kwetsbaar op door een evaluatie in het ontwerp te schrijven. Bijsturing is dus mogelijk, maar het moment is aangebroken om een kader te creëren voor wat al op het terrein gebeurt.

Imade Annouri begrijpt dat de minister put uit zijn positieve ervaringen als burgemeester, maar het parlementslid kan zich als voormalig sociaal werker heel wat

situaties indenken waarbij het evenwicht onder druk komt te staan. Hij twijfelt niet aan de goede intenties en deelt de mening dat het ontwerp van decreet belangrijk is. Uiteindelijk zullen de evaluaties, liefst met zoveel mogelijk betrokkenen, uitsluitsel geven of zijn reserves gerechtvaardigd waren. Omdat er niet meer garanties in de tekst komen, zal Groen zich bij de stemming onthouden.

III. Stemmingen

Artikel 1 tot en met 12 en het geheel van het ontwerp van decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, worden aangenomen met 12 stemmen bij 2 onthoudingen.

Chris JANSSENS,
voorzitter

Jo BROUNS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
EMMA	Evaluation and Mentoring of Multi-Agency approaches to violent radicalisation
IKW	interkabinettenwerkgroep
JoKER	jongeren- en kindeffectrapportage, jongeren- en kindeffectrapport
LIVC	lokale integrale veiligheidscel
LIVC R	lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme
OCAD	Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk